

АЙЗЪК АЗИМОВ

ЖЕНСКА ИНТУИЦИЯ

Част 0 от „Разкази за роботи“

Превод от руски: Елка Хаджиева, 1971

chitanka.info

1. Роботът не може да причини вреда на човека или с бездействието си да допусне да бъде причинена вреда на човека.

2. Роботът трябва да се подчинява на всички заповеди, дадени му от човека, освен когато тези заповеди противоречат на първия закон.

3. Роботът трябва да се грижи за своята безопасност, доколкото това не противоречи на първия и на втория закон.

За пръв път от съществуването на фирмата „Ю. С. Роботс анд Мекеникъл Мен Корпорейшн“ робот бе станал жертва при нещастен случай тук, на Земята.

Никой не можеше да бъде обвинен. Въздушният лайнер бе катастрофирал по време на полет, но комисията по разследването дълго не се решаваше да обяви предполагаемата причина за взрива: сблъскване с метеорит. Никое друго тяло освен метеорит не би могло да се движи с такава огромна скорост, в противен случай самолетът щеше да успее автоматично да се отклони от курса, и нищо друго не би могло да причини такива разрушения освен атомен взрив, за какъвто и дума не можеше да става.

А ако добавим и блясъка в нощното небе, забелязан малко преди катастрофата, и то не от някакъв любител, а от астрономите на обсерваторията във Флагстаф, и споменем, че само на една миля от мястото на падането на самолета е била открита дълбоко врязала се в земята внушителна маса желязо с напълно явен метеоритен произход, става ясно, че всички тези факти не можеха да доведат до друг извод.

Наистина досега не беше се случвало подобно нещо, при това изчисленията на вероятността за такова събитие показваха, че практически тя е нулева. Но понякога се случват и по-невероятни неща!

За фирмата „Ю. С. Роботс“ въпросите „как?“ и „защо?“ оставаха на заден план. Реалността беше загиналият робот и този факт

изглеждаше плачевен дори сам по себе си. Но още по-трагично беше, че ДН-5 бе първият сполучлив образец след четири пробни модела и вече можеше да бъде допуснат за по-нататъшни изследвания.

ДН-5 беше робот от съвършено нов тип, напълно различен от всички конструирани досега. Дори само при тази мисъл човек можеше да се отчае.

И най-сетне това, че преди катастрофата ДН-5 бе разрешил невероятно важен проблем, а отговорът завинаги може би беше загубен — потапяше учените в истинска скръб.

При такава невъзвратима загуба едва ли си струва да се споменава, че заедно с робота загина и Главният Робопсихолог на фирмата. Клинтън Мадариан бе дошъл в „Ю. С. Роботс анд Мекеникъл Мен Корпорейшн“ преди десет години. Първите пет години работеше под ръководството на необщителната Сюзън Келвин, но никой не бе го чул нито веднъж да се оплаче.

Способностите на Мадариан бяха толкова ярки, че Сюзън Келвин без ни най-малки угризения на съвестта го повиши много порано от мнозина стари сътрудници. Но за нищо на света тя не би взела да обяснява причините за това повишение на Питър Бохерт — главния математик на фирмата, въпреки че този път той не се нуждаеше от обяснения — и така всичко беше ясно.

В много отношения Мадариан беше пълна противоположност на знаменитата Сюзън Келвин. Той просто завладяваше със своето присъствие, докато Сюзън Келвин почти винаги оставаше незабележима. Едрото му лице, рошавата коса с червеникав оттенък, боботецият глас и гръмовитият смях, а най-главно — непоколебимата му вяра в себе си и стремежът да съобщи незабавно на всички и на всекиго собствените си успехи караха хората, които се намираха с него в едно помещение, да усещат теснота в обкръжаващото ги пространство.

Когато Сюзън Келвин най-после се пенсионира, така категорично отказа да присъствува на банкета, който се тъкмяха да устроят в нейна чест, че за оставката ѝ дори не посмяха да оповестят в пресата — освободеното място зае Мадариан. И веднага — не беше минал дори ден, откакто зае новия пост — той започна да обмисля проекта ДН.

Този проект изискваше отпускане на средства, превишаващи всичко, което „Ю. С. Роботс“ беше влагала досега в една разработка, и фирмата дълго още би се колебала, ако Мадариан с небрежен жест не бе отклонил ненужните празнословия.

— Целта оправдава средствата, Питър — каза той — оправдава ги до последното пени и аз много разчитам, че вие ще можете да убедите административния съвет.

— Изложете ни своите доводи — отговори му Бохерт, като се питаше дали Мадариан ще го направи. В такива случаи Сюзън Келвин винаги отказваше.

Но Мадариан му отговори:

— Моля.

И се настани по-удобно в широкото кресло срещу бюрото на Главния математик, който разглеждаше събеседника си с чувство, подобно на суеверен страх. Косата на Бохерт, доскоро черна, беше вече съвсем прошарена. Няма да минат и десет години и той като Сюзън ще се пенсионира.

Неговото оттегляне ще ознаменува края на старата „плеяда“, която превърна „Ю. С. Роботс“ във фирма от световно значение, по сложност на решаваните проблеми съперничеща със задачите от държавна важност. Нито на него, нито на предшествениците му дори на ум не минаваше, че фирмата ще придобие някога такъв размах.

Сега дойде ново поколение. То е привикнало към други мащаби. Тези нови хора са загубили способностите да се учудват и можеха да се движат само с великански крачки.

Те обаче вървяха напред и това беше важното.

Мадариан каза:

— Предлагам да пристъпим към конструиране на роботи, лишени от ограничения.

— Как?! Без да се съобразяваме с Трите Закона?

— О, не, какво говориш, Питър! Това не са единствените ограничения. Нали вие сам сте участвували в първите разработки на позитронния мозък. Аз ли трябва да ви напомням, че независимо от Трите Закона всички процеси в един такъв мозък са предварително обусловени. Нашите роботи са предназначени да изпълняват специални задачи и притежават само необходимите за това качества.

— И вие предлагате...

— Аз предлагам на всяко равнище, подчинено на Трите Закона, да бъдат снети всички ограничения. Това съвсем не е трудно!

— Разбира се, че не е трудно — сухо отговори Бохерт. — Безползните действия никога не причиняват затруднения. Трудното е така да се регулират процесите, че да се извлече максимална полза от роботите.

— Ние напразно усложняваме всичко. При строгата фиксация на процесите се губят много усилия. Нали принципът за неопределеност е съществен за частиците, имащи масата на позитрона, и ми се иска, доколкото е възможно, да се намали ефектът на неопределеност. А защо? Ако ни се удаде да се възползуваме от принципа така, че да допуснем възможността за съществуване на различни решения при непредвидени обстоятелства...

— Тогава ще имаме незапрограмиран робот?

— Тогава, Питър, ще имаме робот, притежаващ творческо мислене. — В гласа на Мадариан се появиха нотки на нетърпение. — Ако съществува свойство, което е присъщо на човешкия мозък и от което абсолютно е лишен мозъкът на робота, това е непредсказваемостта на действията като следствие от неопределеност на субатомно равнище. Зная, че проявата на това свойство на нервната система досега не е потвърдено по експериментален път. И все пак, ако не съществуваше то, човешкият мозък нямаше да превъзхожда мозъка на робота.

— И вие предполагате, че ако придадете тези особености на мозъка на робота, по принцип ще го издигнете до равнището на човешкия?

— Да, именно — потвърди Мадариан.

После те още дълго продължиха до спорят.

Както и трябваше да се очаква, съвсем не беше толкова лесно да се убеди административният съвет.

Скот Робертсън, най-упоритият от акционерите на „Ю. С. Роботс“, заяви:

— И без това е трудно да се поддържа промишленото производство на роботите на предишното равнище, сега, когато широката публика се отнася с неодобрение към тези механизми и всяка минута може да им обяви открита война. Средният гражданин (моля да

не ми говорите за Трите Закона!) веднага ще престане да вярва, че се намира под тяхната защита, щом чуе думата „неконтролируем“.

— В такъв случай няма да употребяваме тази дума — каза Мадариан, — по-добре ще бъде да наречем нашия робот „интуитивен“.

— Робот с интуиция? — измърмори някой. — Оставаше само да бъде женска интуиция. Робот-жена...

Из заседателната зала премина лек смях. Мадариан реши веднага да хване бика за рогата:

— Да! Робот-жена! Нашите роботи, разбира се, са безполови същества и този няма да се отличава от досегашните. Но ние вече сме си създали привычката да възприемаме роботите като представители на мъжкия пол. Наричаме ги с мъжки имена, употребяваме местоименията „той“, „него“. А що се отнася до дадения робот, като се вземе под внимание предложената от мен математическа структура на неговия мозък, той най-вероятно ще попадне в системата с координати ДН. Първият от тях на времето си беше ДН-1 и аз имах намерение да го нарека Джон-1, макар, да си призная, че това име по оригиналност беше на равнището на един обикновен конструктор. А защо, дявол да го вземе, да не наречем нашия робот Джейн-1? И ако непременно е нужно да информираме широката публика за всички работи на фирмата, ще съобщим, че сега конструираме робот, притежаващ женска интуиция.

Робертсън поклати глава:

— А какво ще се промени? Нали вие в същност искате да унищожите последната преграда, която пречи на мозъка на робота да се издигне до равнището на човешкия мозък. И как според вас ще реагира на това широката публика?

— А вие имате ли намерение да й докладвате за всичко? — възрази Мадариан. След кратко размишление каза: — Чуйте, нали откак свят светува, се смята, че мъжът превъзхожда по интелект жената.

Всички присъстващи неспокойно се спогледаха, сякаш Сюзън Келвин седеше на обичайното си място.

Мадариан продължи:

— Ако обявим, че ще създаваме робот-жена, независимо каква ще бъде тя, публиката предварително ще се настрои за това, че интелектуалният уровень на новия робот ще бъде по-нисък от

обикновено. Остава ни само едно — да съобщим за появата на Джейн-1 и тогава нищо не рискуваме.

— Но това е малко — намеси се Питър Бохерт. — Ние с Мадариан старателно направихме всички изчисления и дойдохме до извода, че цялата серия ДН — било то Джон или Джейн — е напълно безопасна. Тези роботи са по-просто устроени от обикновените, а интелектуалното им равнище е по-ниско отколкото на предхождащите ги серии, от които ДН ще се отличава само с едно допълнително свойство — условно ще го наричаме интуиция.

— Кой знае до какво ще доведе то? — измърмори Робертсън.

— Мадариан — продължи Бохерт — предлага такова решение: както знаете, Междוזвездният Скок теоретически е разработен. Човек е в състояние да достигне свръхсветлинни скорости, да проникне в други слънчеви системи и да се върне на Земята след кратко време, да кажем, след няколко седмици.

— Всичко това отдавна е известно — прекъсна го Робертсън — и може да бъде осъществено без помощта на роботите.

— Съвършено вярно, но засега свръхсветлинният двигател може да бъде използван само веднъж. Междוזвездният Скок е твърде рисковано дело. Той е съпроводен с чудовищно изразходване на енергия и поради това — с огромни разходи. Ако се решим да ги направим, няма да бъде лошо същевременно да открием и някоя обитаема планета. Наречете го, ако искате, психологическа необходимост, но да се вложат десетки милиарди долари заради полет, който няма да донесе нищо друго освен научни данни? Данъкоплатците непременно ще поискат да им бъде разяснено за какво се изразходват такива огромни средства. Но достатъчно е да обявите, че съществува и друг населен свят и вие ще станете междוזвезден Колумб, никой дори няма да спомене за изразходваните средства.

— Е и какво?

— Това, че няма откъде да вземем такава планета. Или другояче казано: коя от планетите на хилядите звезди и съзвездия в пределите на досег на Междוזвездния Скок тоест в радиус от триста светлинни години, с най-голяма вероятност може да бъде населена с разумни същества? На разположение имаме маса подробни сведения за всички звезди, намиращи се от нас на разстояние не повече от триста светлинни години, и ние смятаме, че почти всяка от тях притежава

своя планетна система. Но в коя от тези системи се намира обитаемата планета? На коя от тях трябва да се кацне? Уви, това не знаем.

— Но какво общо има тук роботът Джейн? — попита някой от директорите.

Мадариан се приготви да му отговори, но размисли и направи знак на Бохерт. Той разбра: в дадения случай думата на Главния Математик имаше по-голяма тежест. Самият Бохерт преди не беше във възторг от идеята на Мадариан. Ако серията ДН излезе несполучлива, той вече е затънал достатъчно, за да си навлече градушка от упреци. От друга страна, излизането му в пенсия не е много далече, а в случай на успех ще напусне поста си с ореола на славата. Или може би просто се беше заразил от увереността на Мадариан? Както и да е, сега Бохерт искрено вярваше в успеха. И каза:

— Не е изключено, опирайки се на сведенията, с които разполагаме за тези звезди, да може да преценим вероятността за съществуването на обитаема планета от земен тип в една от тези системи. Ние трябва да се отнесем към тези данни не шаблонно, а творчески и да открием правилните съотношения. Нали с нищо подобно не сме се занимавали досега. Дори някой астроном да го е правил, той не би могъл напълно достатъчно да оцени постигнатото. Роботът от типа ДН ще установи тези съотношения по-бързо и с по-голяма точност. За един ден той е способен да състави и отхвърли толкова варианти, колкото един човек не може да направи и за десет години. Освен това роботът ще действа интуитивно, докато човекът непременно би попаднал в плен на предварително възприетите съображения.

Настана мълчание. Най-после Робертсът наруши тишината:

— Нима работата е само във вероятността? Да предположим, че роботът изрече: „Най-голяма вероятност за съществуване на обитаема планета има, да речем, на Сквиджи-17, в радиус едикоко си светлинни години, в едикоя си система.“ И ето, ние се устремяваме натам, за да се убедим за последен път, че вероятността винаги си остава само вероятност и че в действителност там няма никаква обитаема планета. В какво положение ще се окажем?

Сега се намеси Мадариан.

— Пак ще спечелим, понеже ще узнаем какво е довело работа до подобно заключение, когато той, извинете — тя, ни разкаже това. По

такъв начин ще можем да съберем колосални сведения из областта на астрономията и да оправдаем нашата идея, дори да не извършим Междузвездния Скок. Освен това ще можем да изчислим вероятността не за една, а за пет планети, в такъв случай вероятността, че поне една от тях ще бъде обитаема, е деветдесет и пет процента повече и следващия път почти няма да се съмняваме в успеха.

Споровете продължиха още дълго.

Отпусната сума се оказа съвършено недостатъчна, но Мадариан се надяваше на привичния рефлекс — административният съвет на фирмата няма да остави да пропаднат вече изразходваните средства. Когато са изхарчени двеста милиона долара, не си струва да ти досвидят още стотина, за да се спаси цялата сума. И Мадариан не се съмняваше, че ще му отделят тези стотина.

И ето че Джейн-1 беше най-сетне монтирана и застана пред изпитателното око на Питър Бохерт.

— Защо талията ѝ е толкова тънка? — попита той. — Това технически дефект ли е?

Мадариан измънка:

— Чуйте, щом сме решили да я наречем Джейн, по-добре да не прилича на Тарзан.

Бохерт поклати глава:

— Нещо не ми харесва. Следващият път може да ѝ направите и бюст? Изобщо цялата тази идея е глупава. Ако жените си въобразят, че ще се появят приличащи на тях роботи, мога да си представя какви налудничави мисли ще им дойдат в главата. Ето къде ви дебне истинската опасност.

— Може и да сте прав — отговори Мадариан, — нито една жена не ще поиска да признае дори пред себе си, че може да я замени някакъв механизъм, който не притежава нито един от недостатъците, присъщи на женския пол. Да, да! Напълно съм съгласен с вас!

Джейн-2 вече нямаше тънка талия. Беше мрачен, малко подвижен, неразговорлив робот.

През периода на неговото създаване Мадариан рядко се отбиваше при Бохерт с новини, от което не беше трудно да се заключи, че работите му съвсем не вървят блестящо. В противен случай (Бохерт никак не се съмняваше) Мадариан не би се посвенил да се втурне в спалнята му и в три часа през нощта, за да сподели новата си идея.

И ето именно сега, когато Мадариан сякаш клюмна, когато посърна ярката му руменина, а дебелиите му бузи хлътнаха, Бохерт каза, като добре разбираше, че го засяга по най-болното място:

— Какво, отказва да говори, а?

— Не, говори — отвърна Мадариан, като тежко се отпусна в креслото и добави, хапейки долната си устна: — Поне от време на време.

Бохерт се надигна, за да разгледа робота.

— Тогава щом говори, какво, думите ли й са безсмислени? А ако изобщо не говори, значи не е истинска жена? Не е ли така?

Мадариан напразно се опитваше да изобрази някакво подобие на усмивка.

— Само по себе си мозъкът е в пълна изправност.

— Зная — потвърди Бохерт.

— Но щом го вложихме в робота, той естествено се измени...

— Естествено — подхвърли Бохерт, без дори да се опита да подаде спасително въже на напълно объркалия се Мадариан.

— Но се измени по начин, който не можеше да се предвиди, и това ме довежда до отчаяние. Трудността е там, че колкото и да се опитвате да изчислите неопределеността в N -мерно пространство, то всичко е много...

— Неопределено? — пресече го Бохерт, като се учуди на собствения си каламбур.

Загубите на фирмата достигнаха вече твърде значителна сума. Минаха около две години, а резултатите, меко казано, бяха необнадеждаващи. В същото време Главният Математик изпитваше някакво удовлетворение. Дали не към Сюзън Келвин са насочени неговите стрели? Но (тук Бохерт се усъмни) за разлика от Сюзън, която не можеше да бъде сломена от несполуките, Мадариан беше много по-уязвим. Нима си отмъщава за миналото, като направи Мадариан мишена за своите шеги, нещо което Сюзън Келвин никога не би допуснала.

Обаче Мадариан не реагира на каламбура му, както би направила и Сюзън Келвин. Само че по друга причина — тя би замълчала от презрение, а той просто не го чу. Мадариан започна да привежда своите аргументи.

— Трудността е в опознаването. Джейн-2 блестящо се справя със съотношенията. Тя може да съпостави всичко, каквото искате, но за съжаление не умее да отличи важните резултати от второстепенните. Задачата е трудна — да се запрограмира робот за намиране на съществените съотношения, ако предварително не знаем, какви именно съотношения намира тя.

— Предполагам, че имате намерение да понижите потенциала на...

— Не, не и не! — Гласът на Мадариан спадна до шепот: — Няма да допуснем заради нея да рухне всичко. Трябва да я накараме да разпознава главните съотношения и да я научим да прави верни изводи. Когато постигнем това, роботът Джейн ще намира решенията интуитивно, докато ние ги получаваме благодарение на случайни сполуки.

— Струва ми се — сухо забеляза Бохерт, — че ако имате такъв робот, вие всяка минута ще можете да го накарате да изпълни онова, което между простосмъртните е в състояние да извърши само геният.

Мадариан бързо кимна:

— Златни думи, Питър! И аз самият бих ги произнесъл, ако не се страхувах, че ще изплаша нашите администратори. Нека за сега това да си остане между нас.

— Вие наистина ли искате да създадете гениален робот?

— Думи, само думи... Искам да конструирам робот, способен да намира случайните съотношения с невероятна бързина, а също така безпогрешно да отделя ключовите проблеми. Струваше ми се, че вече съм близо до целта, но изглежда съм се заблуждавал.

Той хвърли недоволен поглед към робота и заповяда:

— Джейн, формулирай най-важното от онова, което си открила.

Джейн-2 обърна глава към Мадариан, но нищо не отговори.

Тогава Мадариан покорно каза:

— Тя е зафиксирала всичко в паметта си.

В този момент Джейн-2 реагира с глас, лишен от всяка изразителност:

— Именно в това не съм уверена.

Тези думи бяха първите, които произнесе тя. Очите на Мадариан сякаш излязоха от орбитите си:

— Тя съставя уравнение с неопределени решения.

— Така предполагах и аз — каза Бохерт. — Едно от двете: или трябва да постигнете нещо, или да свършите с тази работа, докато загубите на фирмата още не са надхвърлили половин милиард!

— Не, ще измисля нещо — измънка Мадариан.

С Джейн-3 претърпяха пълен неуспех. Дори не я допуснаха до изпробване и Мадариан беше не на себе си от гняв. Този път човекът е сгрешил, по-точно сгрешил е самият Мадариан. И макар че той беше съвсем подтиснат, всички други запазиха спокойствие. Нека хвърли по него камък онзи, който никога не е грешил в дяволските премъдрости на позитронния мозък!

Мина около година, преди да се появи Джейн-4. Мадариан отново възвърна някогашния си оптимизъм.

— Всичко е в ред — казваше той. — Тя има големи способности по отношение на опознаването.

Той беше толкова уверен в себе си, че накара Джейн-4 да решава задачи пред административния съвет. Не, не математически — с тях би се справил всеки робот, а задачи с нарочно заплетени условия, които в същото време не можеше да се сметнат за неверни.

— Е, какво пък — каза му после Бохерт, — нямаше нищо зашеметяващо.

— Разбира се, за Джейн-4 всичко това е твърде елементарно, но нали трябваше нещо да им покажа?

— Знаете ли колко сме вложили вече?

— А вие, Питър, знаете ли, колко сме спечелили вече? Нашият труд не отиде напразно. Три години работих като прокълнат и все пак намерих нови начини за математически изчисления, които ще ни икономисват най-малко по петдесет хиляди долара за всеки нов модел позитронен мозък. От днес и во веки веков. Нима не съм прав?

— Кой знае...

— Никакви „кой знае“. Това е неопровержим факт. И на мен ми се струва, че Н-мерните изчисления на неопределеността широко ще се прилагат, стига да измислим къде да ги прилагаме. А виж, роботите Джейн, те сигурно ще измислят. Щом ми се удаде напълно да осъществя своя замисъл, новата серия ще се рентира за по-малко от пет години. Дори да утроим изразходваната сума.

— А какво подразбирате под думите „напълно ми се удаде да осъществя своя замисъл“? Нещо не е ли в ред с Джейн-4?

— Именно с нея всичко е напълно в ред, по-точно почти всичко. Тя е на верен път. Но можем да я усъвършенствуваме и ми се иска да направим това. По-рано, когато я конструирах, само ми се е струвало, че зная какво искам, сега, след като я изпробвах, зная, каква е моята цел и ще я постигна.

Джейн-5 напълно отговаряше на замисъла. На Мадариан беше нужно повече от година, за да я създаде, но този път той не правеше никакви уговорки — беше абсолютно уверен в своя робот.

Джейн-5 беше по-малка и по-изящна от обикновените роботи. Без да бъде карикатура на жена като Джейн-1, тя притежаваше някаква женственост, въпреки липсата на външни белези на пол.

— Такъв е просто маниерът ѝ на държане — реши Бохерт.

Тя изящно движеше ръцете си, а когато се обръщаше, на човек му се струваше, че корпусът ѝ е дори кръшен.

Мадариан каза:

— А сега, Бохерт, чуйте! — той се обърна към робота: — Как се чувствуваш, Джейн?

— Прекрасно, благодаря — отговори Джейн с истински женски глас. Беше приятен и дори леко вълнуващ контра алт.

— Защо сте направили това, Клинтън? — навъсен попита учуденият Бохерт.

— Това е важно от психологическа гледна точка — отговори Мадариан. — Искам хората да я възприемат като жена, за да се отнасят към нея като с жена, да ѝ обясняват...

— Кои хора?

Мадариан пхна ръце в джобовете си и замислено изгледа Бохерт.

— Бих искал да издействувате за мен и Джейн едно пътуване до Флагстаф.

Бохерт не можеше да не забележи, че като говори за робота, Мадариан вече не употребяваше поредния номер. Това беше именно онази Джейн, за която бе мечтал. И Бохерт повтори със съмнение:

— Във Флагстаф, но защо?

— Флагстаф е всемирнен център по обща планетология. Там изучават звездните системи и се опитват да изчислят вероятността за съществуването на обитаеми планети. Нали?

— Така е, но все пак той се намира на Земята.

— Е, и какво от това? Не ми казваш нищо ново.

— Придвижването на работи по Земята най-строго се контролира. В дадения случай пътуването съвсем не е задължително. Изпишете си тук цялата литература по обща планетология и нека Джейн основно да я проучи.

— Но не, Питър, защо не искате да разберете, че Джейн не е обикновен логически робот? Тя притежава интуиция.

— Е, и какво?

— Това, че е невъзможно да се отгатне предварително какво ще ѝ бъде необходимо и какво може да я наведе на нужната мисъл. Всички серии на металически модели притежават способността да четат книги и да черпят информация, но това са мъртви факти и то вече остарели. На Джейн са необходими свежи мисли, тя трябва да чува интонациите, трябва да знае дори второстепенни детайли и да притежава сведения, които нямат пряко отношение към дадения въпрос. А как, дявол да го вземе, ще можем да се досетим какво и кога ще я развълнува и после ще се оформи в осмислен образ? Ако знаехме всичко това предварително, Джейн нямаше да ни е нужна, не е ли така?

— В такъв случай — загубил търпение, каза Бохерт — поканете тук всички специалисти по обща планетология.

— Това няма да доведе до нищо. Тук те няма да се чувствуват на мястото си. Реакциите им ще бъдат недостатъчно естествени. Бих искал Джейн да ги наблюдава в процеса на работата, да разгледа апаратурите, кабинетите, бюрата — всичко, което ги обкръжава там. Моля ви да се разпоредите да я откарат в Флагстаф. И да си призная, неприятно ми е да продължавам този безсмислен спор.

В гласа на Мадариан Бохерт долови нотки, присъщи по-скоро на Съюзън. Той се намръщи и запротестира.

— Всичко това е много сложно. Транспортираното на експериментален робот...

— Джейн не е експериментален робот! Тя е петата от тази серия.

— Но нали четирите преди нея бяха несполучливи!

Мадариан направи жест на протест.

— А кой ви моли да съобщавате това на правителството?

— Този път не се безпокоя за неприятностите от страна на правителството. Тревожи ме общественото мнение. През последните години постигнахме големи успехи и не бих искал да бъдем върнати назад само защото можете да загубите контрол над...

— Но аз няма да загубя над нея контрол. Как можа да ви дойде такава глупава мисъл!

— Чуйте, Питър, „Ю. С. Роботс“ може да наеме специален лайнер. Кацваме в най-близкото търговско летище и веднага се загубваме сред стотиците други кораби. Там ще ни чака фургон, който именно ще ни откара във Флагстаф. Джейн ще бъде поставена в сандък и никой няма да ни обърне внимание. Но Флагстаф ще бъде информиран за целта на нашата визита. И те самите ще бъдат заинтересовани да ни помогнат и да внимават никой нищо да не надуши.

Бохерт размишляваше.

— Най-опасната част от пътя ще бъде превозването в самолета и в колата. Ако нещо стане със сандъка...

— Нищо няма да стане.

— Всичко може да мине добре, ако изключите Джейн по време на пътуването.

— Не, Питър. Това е допустимо с всеки друг робот, но не и с Джейн-5. Достатъчно е да я изключа и у нея ще заработят всички свободни асоциации. Всички сведения, които тя притежава, могат да се законсервират по време на изключването, но не и свободните асоциации. Не, Питър! От сега нататък тя изобщо не може да бъде изключвана.

— Но ако изведнъж се разкрие, че превозваме действащ робот...

— Може да не се безпокоите.

Мадариан продължаваше да настоява на своето и в един прекрасен ден самолетът се издигна във въздуха. Това беше автоматичен реактивен лайнер най-нова конструкция. Но от предпазливост в него имаше и пилот — един от служителите на фирмата. Сандъкът с Джейн без всякакви приключения пристигна на летището и после вече с кола бе прехвърлен цял и невредим в научноизследователската лаборатория на Флагстаф.

Питър Бохерт получи първото съобщение от Мадариан, преди да бе изтекъл и час от пристигането им във Флагстаф. Мадариан просто се къпеше в блаженство. Това беше в неговия характер, той не можеше да чака повече, трябваше да се похвали. Съобщението беше предадено чрез лазерен лъч — по секретен начин, абсолютно изключващ засичане. Но Бохерт все пак се вълнуваше. Знаеше, че при високото равнище на техниката, с която разполага правителството, съобщението би могло да бъде засечено. Единственото, което го успокояваше, бе че правителството няма основания да се интересува от такъв вид съобщения. Поне Бохерт се надяваше на това.

— Господи, беше ли задължително да ни се обаждате! — възкликна той.

Но Мадариан, без да обръща никакво внимание на думите му, се задъхваше от възторг:

— Истинско вдъхновение! Просто гений! Уверявам ви...

Миг Бохерт мълчаливо гледаше слушалката и не можа повече да издържи:

— Вече? Вече е готов отговорът?

— Как може, разбира се, че не. Дявол да го вземе, дайте ни време! Говоря за нейния глас, тази моя идея е просто чудесна. Чуйте само. Когато ни докараха до административния корпус на Флагстаф, когато отвориха сандъка и Джейн излезе, всички просто се стъписаха. Изплашиха се. Глупаци! Щом учените не разбират Законите на Роботехниката, какво може да се очаква от необразованите хора?

— И как свърши всичко?

— Тя ги поздрави. Произнесе със своя контраалт: „Здравейте джентълмени! Щастлива съм да се запозная с вас!“ — Да, това е тъкмо каквото ни трябваше! Един момък започна да поправя връзката си, друг — с пръсти да сресва косата си. И сега просто на тълпа ходят подир Джейн.

— Дявол да го вземе! Вървете при нея и не я изпускайте из очи!

През следващите десет дена от пребиваването им във Флагстаф количеството на съобщенията от Мадариан намаляваше в зависимост от това как възторзите му явно отслабваха. Джейн, докладваше той, във всичко се вслушва много внимателно и от време на време отговаря на някой въпрос. Та все така се ползува с успех и пълна свобода на придвижване. Но засега — безрезултатно.

— Нищо ново? — попита Бохерт.

Мадариан веднага зае отбранителна позиция.

— Още е рано да се говори за каквото и да било. Не бива да са употребява думата „нищо“, когато се отнася за интуитивен робот. Нима може да се предвиди какво ще стане с нея? Днес сутринта например тя попита Дженсън какво е закусвал.

— Роситър Дженсън, астрофизика?

— Да, да. Оказа се, че не е закусвал, бил изпил само чашка кафе.

— Значи нашата Джейн води светски разговори? Това едва ли оправдава разходите...

— Чуйте, Питър, не се правете на глупак. Това не са празни приказки. За Джейн всичко е важно... Щом е задала такъв въпрос, значи той по някакъв начин се асоциира с нейните мисли.

— А за какво ли е мислела?

— Откъде да зная? Ако знаех, самият аз щях да бъда Джейн и вие нямаше да имате нужда от друга. Но съм убеден, че каквото и да прави тя, във всичко има скрит смисъл. Нали заложената в нея програма има за главна цел да определи съществува ли планета с оптимални условия за живот на разстояние...

— Добре де, добре. Следващия път не ме викайте, преди Джейн да ви е дала решението. Съвсем не е задължително да ме държите в курс за всички най-малки подробности на възможните съотношения.

Бохерт престана да се надява, че ще получи съобщение за успеха на Джейн. С всеки изминат ден интересът му отслабваше и когато новината най-после дойде, го завари неподготвен.

Тя дойде в края на краищата, но...

Последното, най-главното съобщение Мадариан произнесе шепнешком. Възторзите му бяха преминали всички фази на развитие и сега беше почти спокоен.

— Тя реши — каза той. — Тя реши, когато самият аз вече не вярвах. Сега всичко е в ред. Говоря от борда на самолета, с който се връщаме. Той току що излетя.

Бохерт най-сетне си пое дъх.

— Слушайте, Клинтън, стига приказки. Вие имате отговора? Говорете без заобикалки.

— Да, отговорът е получен, той е в джоба ми. Джейн назова три звезди в радиус осемдесет светлинни години, в чийто системи според

нейното мнение вероятността да се намира обитаема планета е от шестдесет до деветдесет процента, а реалността, че поне една от тях е именно онази, която търсим ние, е деветдесет и седем и две десети. С други думи увереността е почти пълна. Щом пристигнем, тя ще може да им обясни хода на своите разсъждения. Помнете думата ми, сега цялата астрофизика и космология ще...

— Вие уверен ли сте в това?

— Да не мислите, че съм откачил? Имам дори свидетел. Горкият, просто подскочи от изненада, когато Джейн изведнъж започна да излага решението със своя мелодичен глас...

Именно в тази минута беше станало фаталното сблъскване.

Никога досега във фирмата „Ю. С. Роботс“ не беше царило такова отчаяние. Робертсън се опитваше да се утеши с мисълта, че катастрофата поне скри нарушението на правилата, допуснато от фирмата.

Бохерт съкрушено клатеше глава.

— Пропуснахме една превъзходна възможност да помогнем на роботите да спечелят доверието на хората и да преодолеят най-последни този проклет комплекс на Франкенщайн. Какъв успех щяха да имат! Един от роботите бе намерил решение на проблемите за обитаемите планети, а другите щяха да помогнат да се осъществи Междувъзвездния Скок. Роботите щяха да открият за нас Галактиката. Но да оставим всичко настрана! Бихме придвижили науката напред най-малко в десетина различни направления! Боже мой! Дори не можем да си представим всичките предимства, които можехме да спечелим за човечеството и за нас самите...

Прекъсна го Робертсън:

— Но нима не сме в състояние да създадем нови Джейн, пък дори и без Мадариан?...

— Разбира се, че сме в състояние. Но едва ли може да се разчита, че съотношенията пак ще бъдат сполучливи. Откъде да знаем колко малка е вероятността да получим резултата на Джейн? Ами ако на Мадариан просто дяволски му е провървяло, както понякога се случва с новациите? И то, за да го постигне после такъв съкрушителен удар? Метеорит, попаднал във въздушен лайнер... Не. Това е просто невероятно...

Робертсън измънка нерешително:

— А може би... не е случайно. Искам да кажа, че може би ние не трябва да знаем онова, което е знаела Джейн, може метеоритът да е възмездие...

Изпепеляващият поглед на Бохерт го накара да млъкне.

— Не мисля, че сполетялото ни е пълен провал... — каза Главният Математик. — Други Джейн ще ни помогнат. Никой няма да ни попречи да им придадем женски глас, щом това така допринася за тяхната популярност. Но как ще го възприемат жените? Ех, да знаехме какво е съобщила Джейн!

— В последния си разговор с вас Мадариан уверява, че има свидетел.

— Зная. Мислих върху това. Да не смятате, че не съм се свързал с Флагстаф? Но там никой не е чул Джейн да е казала нещо особено, което поне смътно да напомня решение на проблема за обитаемите планети. А там има кой да разбере подобно изказване, ако то изобщо е било направено...

— Нима Мадариан е излъгал? А може просто да се е побъркал? Или е от желание да се предварди?

— Да не искате да кажете, че за да спаси репутацията си, нарочно се е сблъскал с метеорит?

— М-да! Но какво да правим ние сега?

Бохерт решително каза:

— Ще отида във Флагстаф. Отговорът е там. Трябва да се заловим сериозно с тази работа, и толкоз. Ще взема със себе си няколко души от сътрудниците на Мадариан. Ще разровим там всичко до дъно.

— Но вижте какво, Бохерт, дори да е имало свидетел, който да е чул всичко, защо ни е той? Нали Джейн вече не съществува и няма кой да ни обясни хода на разсъжденията?

— Разберете, важни са дори най-малките детайли. Най-вероятно е Джейн да не е назовала имената на звездите, а техните номера по каталога. Нито една звезда с име няма ни най-малки шансове да притежава в системата си обитаема планета. Ако някой е чул, дори бегло, Джейн да споменава някакъв номер, това вече би било нещо. Като разполагаме с крайните резултати и със сведенията, съобщени от Джейн в началото, бихме могли да проследим хода на нейните умозаклучения. И по този начин може би ще спасим положението!

След три дни Бохерт се върна от Флагстаф с потиснато настроение.

Когато Робертсън нетърпеливо се осведоми за резултатите от пътуването, той поклати глава:

— Нищо!

— Нищо???

— Абсолютно. Разговарях с учените, с техническия персонал и дори със студентите, с всеки, който поне за кратко е общувал с Джейн или само я е виждал. Разпитвах за всичко, казано от Джейн. Те добре помият думите ѝ, всички са сериозни хора и се занимават с проблеми от грамадна важност, и затова бяха заинтересувани да си спомнят всичко. Нали са работили с говорещ робот — този факт сам по себе си е забележителен, и то с глас като на актриса от телевизията. Такова нещо не може да се забрави.

— Ами с психосонда... — искаше да предложи Робертсън.

— Ако поне у един от тях са останали дори най-смътни спомени за някакъв важен разговор с Джейн, бих поискал съгласието му да бъде подложен на изследване с психосонда... Но има ли смисъл да се подлагат на подобна процедура повече от двадесет души, за които мозъкът е главния източник на съществуване? Честно казано, това няма да доведе до нищо. Ако Джейн е споменала три звезди с твърдението, че в техните системи има обитаема планета, представяте ли си какво би станало в черепната кухня на учените — това навярно би могло да се сравни само с изригването на вулкан... Може ли дори един от тях да забрави такова нещо?

— Значи някой от тях лъже — мрачно произнесе Робертсън. — И тези сведения са му нужни за собствени цели, за да се прослави след време.

— А какво ще може да извлече той от тях? Цялата обсерватория знае с каква цел Мадариан и Джейн ходиха там. Бяха осведомени също и за целта на моята визита. Ако в бъдеще някой от учените, които сега работят във Флагстаф, изведнъж представи свършено оригинална, но основателна теория за обитаемите планети, не само Флагстаф, но и в нашата фирма никой няма да се усъмни, че е плагиат.

— Тогава значи Мадариан е приел желаното за действително.

— Не, в това също не мога да повярвам. Знаем, че Мадариан беше крайно неуравновесен човек, както и всички рロボпсихолози,

навярно защото са свикнали да общуват повече с роботи, отколкото с хора. Това е така! Но глупак никога не е бил! Не би могъл да сгреша в никакъв случай.

— Тогава... — но тук Робъртсън изчерпа своите запаси от хипотези. Двамата се намериха пред задънена улица и няколко минути недоволно се гледаха, докато Робертсън не наруши тишината:

— Питър!

— Да?

— Ами какво ще кажеш да попитаме Сюън?

Бохерт целият вътрешно застана нащрек.

— Какво казахте?

— Да се обадим на Сюън и да я помолим да дойде тук.

— А какво в същност ще може да направи тя?

— Не зная. Но нали тя също е робопсихолог и навярно по-добре от всеки друг ще разбере замислите на Мадариан. И освен това тя... О, нали знаете, тя винаги е имала повече сиво вещество от всички нас!

— Не забравяйте, че е на около осемдесет години!

— И вие сте на седемдесет. И какво от това?

Бохерт въздъхна. Кой знае, може през годините на бездействие язвителността на Сюън да е намаляла? И той каза:

— Добре. Ще я покана.

* * *

Като влезе в кабинета на Бохерт. Сюън Келвин внимателно огледа всичко наоколо, преди да спре погледа си върху началника на изследователския отдел. Беше се състарила много, откакто напусна работа. Косата ѝ беше белоснежна, а лицето — сбръчкано. Бе станала такава крехка, че изглеждаше почти прозрачна. И само проницателните ѝ очи не бяха никак променени.

Бохерт тръгна срещу нея и протегна ръка. Сюън Келвин се ръкува с него и произнесе:

— Изглеждате напълно прилично за един старец, Питър. На ваше място не бих чакала следващата година. Пенсонирайте се, освобождавайте място за младите. А виж, Мадариан загина. Да не сте

ме повикали, за да ми предложите да заема старото си място? Така ще стигнете дотам, че ще държите старците една година след смъртта им.

— Не, не, Сюзън! Молих ви да дойдете... — Той се обърка и не знаеше откъде да започне.

Но Сюзън четеше мислите му тъй леко, както и едно време. Тя седна с предпазливост, изискана от трудностгващите ѝ се стави, и каза:

— Питър! Обърнахте се към мен, защото работата е лоша, иначе и мъртва не бихте ме допуснали да припаря до фирмата.

— Права сте, Сюзън!

— Не ми хавете времето с празни разговори! Дори когато бях на четиридесет, не съм имала време за празни приказки, а още по-малко сега. Смъртта на Мадариан и фактът, че ме повикахте, навярно са свързани помежду си. Случайно съвпадение на две такива необикновени събития е твърде малко вероятно. Започнете от началото и не се страхувайте да се покажете пред мен какъв глупак сте. Отдавна съм забелязала тази ваша особеност.

Бохерт с нещастен вид се прокашля и започна да говори. Тя го слушаше внимателно от време на време вдигаше съсухрената си ръка, спираше го и задаваше въпроси. Когато той спомена думата „интуиция“, тя презрително изсумтя.

— Женска интуиция? За това ли ви беше нужен такъв робот? Ох, тези мъже! Вие не можете да допуснете, че една жена, която прави верни умозаклучения, е равна на вас или дори ви превъзхожда по интелектуално равнище, и тогава измисляте някаква си „женска интуиция“.

— Но, Сюзън, още не съм свършил.

А когато той заговори за контраалта на Джейн, тя подхвърли:

— Понякога просто ми е трудно да реша: дали да се възмушчавам от мъжкия пол, или веднъж за винаги да призная всички мъже за абсолютни нищожества...

Бохерт настояваше:

— Но оставете ме да се изкажа, Сюзън!

Едва той завърши и Сюзън попита:

— Ще можете ли да ми отстъпите кабинета си за час-два?

— Да, но...

— Искам да прегледам всичко — програмата на Джейн, съобщенията на Мадариан, вашите разговори във Флагстаф. Надявам

се, че ще разрешите, ако се наложи, да си послужи с този прекрасен секретен лазерен телефон и с вашето изчислително устройство.

— Но разбира се!

— Тогава излезте оттук, Питър!

Не минаха дори четиридесет и пет минути, когато Сюън с провлечени стъпки отиде до вратата, отвори я и повика Бохерт. Той влезе придружен от Скот Робертсън, когото тя поздрави не твърде любезно:

— Здравей, Скот!

Бохерт напразно се опитваше да отгатне нещо по лицето на Сюън. Видя само едно строго лице на стара жена, която нямаше ни най-малкото желание да облекчи неговата участ. Той предпазливо се осведоми:

— Как мислите, Сюън, ще можете ли да ни помогнете?

— Освен това, което вече направих? Не, няма да мога.

Бохерт недоволно сви устни, но тук се намеси Робертсън:

— А какво сте направили Сюън?

— Поработих малко с мозъка си. За съжаление колкото и да се старах, у никого не можах да всадя тази привичка. Отначало се надявах на Мадариан. Аз добре го познавах. Беше умен, но лесно възбудим и при това — душа-човек. Мисля, че след моето пенсиониране сте усетили приятна промяна, Питър.

— Да, някои неща се промениха — не можа да се сдържи Бохерт.

— Той като хлапак веднага тичаше при вас с всяка нова идея, нали?

— Да?

— И все пак последното му съобщение, в което заяви, че Джейн е намерила решението, беше направено от борда на самолета. Но защо не се е свързал с вас от Флагстаф, веднага след като Джейн е назовала планетата?

— Може би — каза Бохерт — за пръв път в живота си е решил първо най-внимателно да провери всичко. В работата му досега не се е случвало нищо от такова голямо значение и той е предпочел да изчака, докато напълно се увери...

— Напротив. Колкото работата е била по-сериозна, толкова по-малко е щял да чака. А щом като е проявил такова рядко търпение, защо не е издържал докрай. Да е почакал да пристигне и да провери

решението с изчислителната техника, с която разполага фирмата? Накратко казано — от една страна, е чакал твърде дълго, а, от друга — твърде малко.

Робертсън я прекъсна:

— Значи според вас той просто ни е разигравал?

Сюзън се възмути:

— Моля ви, Скот, не се опитвайте да се съревновавате с Питър в правенето на идиотски забележки. Продължавам. Друг интересен факт е свидетелят. Ако се съди по записите на последния разговор, Мадариан е казал: „Горкичкият просто подскочи от изненада, когато Джейн изведнъж започна да излага решението с мелодичния си глас.“ Това са били последните му думи. Възниква въпросът защо свидетелят е подскочил? Мадариан ви е обяснил, че във Флагстаф всички са изгубили ума си по нейния глас, а там той и Джейн са прекарвали десет дни. Защо фактът, че тя изведнъж е заговорила, е могъл да ги удиви?

— Защото — отговори Бохерт — Джейн най-после е съобщила решението на проблема, който вече столетие вълнува умовете на планетолозите.

— Но нали те именно това са очаквали — такава е била целта на отиването във Флагстаф. Нека да вникнем във фразата. Според изказването на Мадариан свидетелят е бил потресен, а не просто учуден — ако, разбира се, сте в състояние да доловите разликата. При това той е реагирал, когато Джейн изведнъж е започнала да излага решението, с други думи — още в началото, когато е заговорила. На свидетеля е било необходимо да послуша поне няколко мига, за да се смае от смисъла на фразата ѝ. В такъв случай Мадариан би казал, че е подскочил, след като е чул думите, произнесени от Джейн.

Бохерт се почувствува страшно неудобно.

— Не смятам, че цялата работа е била в една дума...

— А аз смятам точно така — с леден тон го парира Сюзън. — Защото съм робопсихолог и мога да предположа същото отношение и от страна на Мадариан. Той също беше робопсихолог. Следователно остават да се обяснят две странности: необикновеното поведение на Мадариан и необикновената реакция на свидетеля.

— Вие в състояние ли сте да ги обясните? — попита Робертъси.

— Естествено. С помощта на най-елементарна логика. Мадариан е съобщил новината, без да се бави, както е постъпвал винаги, или

толкова бързо, колкото му е било възможно. Ако Джейн беше решила проблема във Флагстаф, той непременно щеше да се обади оттам. Но тъй като го е съобщил направо от борда на лайнера, значи тя е дала резултатите, след като са напуснали обсерваторията.

— Но тогава...

— Оставете ме да довърша. На отиване във Флагстаф Мадариан направо от летището е тръгнал с голям закрит фургон? А Джейн в своя сандък е била с него, нали?

— Да, така е.

— Значи Мадариан и опакованата Джейн на връщане са пътували до самолета със същата кола? Това така ли е?

— Да.

— И в тази кола те не са били сами. В първото съобщение на Мадариан има такива думи: „Когато ни докараха до административния корпус“. Мисля, че няма да сгреша, ако твърдя, че щом тях са ги докарали, значи е имало шофьор — още един човек в колата.

— О боже!

— Вашето слабо място, Питър, е тук — вие предполагате, че свидетелят при изказванията на Джейн във връзка с планетологията обезателно е планетолог. Вие делите човечеството на категории, по-голямата част от които презирате или не взимате под внимание. Един робот не може да разсъждава така. Първият Закон гласи: „Роботът не може да причини вреда на човека или със своето бездействие да допусне да бъде причинена вреда на човека“. Става дума за всеки човек. Именно такъв е възгледът на роботите върху живота. Роботът не прави разграничения. За него всички хора са напълно равни, а също и за робопсихолозите, които работят както с хора, така и с роботи. На Мадариан и на ум не му е дошло да уточни, че изказването на Джейн е било чуто от шофьора на фургона. За вас шофьорът е принадлежност към колата, и толкоз, но за Мадариан той е бил човек и свидетел. Нито повече, нито по-малко!

Бохерт недоверчиво поклати глава.

— А вие уверена ли сте в това?

— Разбира се, че съм уверена! А как другояче може да се обясни забележката на Мадариан, че свидетелят е бил така потресен? Нали Джейн се е намирала в сандък? Но не е била изключена. Доколкото ми е известно, Мадариан категорично е възразявал да се изключват дори

за малко интуитивните работи. Освен това Джейн-5, както и другите работи от нейния тип, е била извънредно мълчалива. На Мадариан изобщо не му е дошло на ум да ѝ забрани да разговаря, докато е в сандъка. Но, ако се съди по всичко, именно в сандъка последните детайли от решението окончателно са се оформили в мозъка на Джейн. И ето че е заговорила. Внезапно от сандъка се е раздал контраалт. Какво бихте изпитали вие на мястото на шофьора при подобна ситуация? Сигурно щяхте да бъдете потресен. Добре, че не е станала авария.

— Но ако този шофьор наистина е свидетелят, защо не е съобщил...

— Защо? А откъде е могъл да знае, че е станало нещо изключително, как искате да е оценил значението на думите, които е чул? При това Мадариан може да му е дал добър бакшиш, за да си държи езика зад зъбите. Вие бихте ли искали да стане известно, че тайно превозвате по Земята действащ робот?

— Но дали шофьорът ще си спомни какво е казала Джейн?

— А защо пък не? Според вас, Питър, шофьорът по своето равнище не се отличава много от маймуната и не е способен нищо да задържи в ума си, така ли? Но има шофьори, които съвсем не са глупави. Изказването на Джейн е било твърде забележително и може би той поне частично да го помни, дори неточно да назове някои букви или цифри. Ние се интересуваме от доста ограничен брой звезди или звездни системи. Приблизително пет хиляди и петстотин звезди в радиус от осемдесет светлинни години. Не съм проверила точно числото. Но вие ще можете да направите верния избор. И освен това в случай на необходимост ще имате достатъчно убедителен повод, за да се възползвате от психосондата.

Двамата мъже се бяха втренчили в Сюзън. Най-после Бохерт, който не смееше да повярва на ушите си, прошепна:

— Но защо сте толкова уверена?

Сюзън за малко не му отговори:

„Защото се свързах с Флагстаф, идиот! Защото разговарях с шофьора на фургона и той ми разказа какво е чул. Защото поръчах да проверят данните с изчислителната машина на Флагстаф и ми назоваха три звезди, които отговарят на получените сведения. Защото названията им са в джоба ми!“

Тя обаче се сдържа. Нека той сам да стигне до това. Тя предпазливо се изправи и отговори саркастично:

— Защо съм толкова уверена? Ако искате, наречете го женска интуиция.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, броеве
9,10/1971 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.